

om at udføre den Handling, som han selv nødig vilde udføre, og denne Frihed berøres paa ingen Maade ved denne Lov. Denne Lov lader overhovedet de Spørgsmaal henstaae ubesvarede, der vistnok ikke kunne blive staaende her, naar vi engang komme til Forhandling om en Kirkeforfatning for den lutheriske Kirke, om den enkelte Præsids Frihed og Ret ligeover for Kirken. Skal jeg nævne Noget, hvori denne Lov kunde siges at berøre Folketirken eller de øvrige anerkjendte Troessamfund, saa er det deri, at den muligt kan siges at indeholde en Opfordring til at træde ud af Kirken, idet der udenfor Kirken loves Noget, som i Kirken ikke kan opnaaes; men dette, det borgerlige Egtteskab, loves kun dem, der ikke ville modtage Kirkens Gøder, og have en saa bestemt Villie til ikke at ville modtage dem, at de ville udsætte sig for al den Ulempe, som følger af at vælge en Form, der, Gud ske Lov! har Folkets almindelige Mening imod sig. Men, tvinger deres Samvittighed dem til at vælge denne Form og bære denne Ulempe, troer jeg heller ikke, man bør forholde dem denne Ret, og saa skyldes det dem at give dem Ret til at udtræde af den Kirke, af hvilken de maaskee ellers vare udtraadte paa en mere forargelig Maade, ved at leve i Concubinatus, som Kirken aldrig kan billige, og som for Kirken og Præsiden maatte være en stærk Opfordring til alvorligt at straffe dem og, om muligt, sjerne dem fra Kirkens Sacramenter.

Endnu er der et ganske enkelt Punkt, som jeg skal nævne, fordi jeg troer, at jeg ikke tør lade heste ved Forestillingen om Lovens hele Charakter Noget, som kunde give den noget høist Ubehageligt. Der blev nemlig med Hensyn til Bestemmelsen i Slutningen af § 11 om den Maade, hvorpaa det forbeholdes Staten at kontrollere, hvorledes de Børn, der ikke modtage religiøs Underviisning i Skoler for noget anerkjendt Troessamfund, behandles i religiøs Henseende, yttret det Haab, at der aldrig vilde finde nogen Inquisition Sted. Men jeg troer ikke, det er nogen Inquisition, naar Staten siger: „Du kan opdrage dine Børn med al religiøs Frihed efter det Samfunds Lære, som Du selv bekjender Dig til; men Staten vil vide, at

Du anvender Omhu paa at opdrage dem derefter.“ Det er ikke Inquisition, naar Staten forlanger at vide, hvad der skeer i religiøs Henseende; men det er Inquisition, naar Staten forlanger det, for at gjennemføre en speciel Troesnorm, som Staten har adopteret og vil paatrykke Befolkningen. Jeg troer saaledes at have, forsaavidt det vedkommer den første Behandling af Sagen, og forsaavidt jeg har modtaget Indtrykket af Indvendingerne imod Loven, imødegaaet de Indvendinger, der fra to Sider ere reiste imod at fremme Loven, eller — som det stiller sig fra den ene Side — imod at fremme den med den Charakter, den nu har, og uden Tillæg, der væsentligt vilde forandre denne Charakter; thi det er mig klart, at den ærede Landssthingsmand, der har afgivet sit ganske individuelle Botum for sig selv alene, i det Hele har udtalt sig for Lovens Fremme, men rigtignok med saadanne Tilføielse, at jeg vilde ansee Loven for at være rykket bort fra det Standpunkt, paa hvilket den bør holdes, og ført over til at prøve sig paa Løsningen af Opgaver, som denne Lov ikke har foresat sig og ikke burde foresatte sig at løse, og jeg skal derfor med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget til at nyde Fremme og til at komme under videre Forhandling.

Kierkegaard: Jeg skal naturligviis ikke gaae ind paa Noget af det, som den høitærede Cultusminister nu har gjort gjældende imod den Minoritet af Udvalget, som først har afgivet sit Botum i denne Sag, hvilket, som jeg nok kunde forudsætte, for en stor Deel har gjort det overflødig, hvad jeg kunde have videre at indvende derimod i de Strykker, hvor jeg ikke er enig med dets Indhold. Derimod troer jeg, at det dog vil være rigtigst allerede nu med nogle faa Ord at berøre den Maade, hvorpaa den høitærede Minister har villet stille hele Loven og derved gøre enhver Hensyntagen til de af mig stillede Endringsforslag baade unødvendig og umulig. Den høitærede Minister har gjort en meget bestemt Adskillelse imellem Alt, hvad Grundloven forøvrigt maatte indeholde Religionsfriheden angaaende, og den ene § 84, som ene og alene skulde være den, der ved nærværende Lov skulde forsøges sat i